

La Unió Europea ha acordat d'endurir la política migratòria.

La setmana passada, els governs de la Unió Europea van acordar d'harmonitzar les polítiques migratòries, sobretot els procediments d'expulsió d'indocumentats. La *directiva del Retorn* va despertar una polèmica immediata, perquè fou considerada "d'extrema duresa" per editorials de nombrosos mitjans. Les mesures més conegudes són la retenció dels irregulars fins a divuit mesos, la no-obligació dels estats d'oferir assistència jurídica en els procediments d'expulsió, l'equiparació, en molts casos, dels menors amb els adults i la prohibició als expulsats de tornar a territori europeu durant cinc anys.

La negociació entre els ambaixadors dels 27 s'ha allargat durant mesos –va començar el segon semestre de l'any passat–, i es va encallar diverses vegades perquè alguns països demanaven mesures encara més dures. El darrer obstacle va ser l'oposició d'Alemanya, Àustria i Grècia a fer-se càrrec de l'assistència jurídica d'insolvents. Al final es va optar perquè cada estat apliqués la legislació pròpia en la matèria.

Europa expulsa la gallina dels ous d'or

El debat migratori ha tornat amb força a Europa. L'entrada de nous governs conservadors, com ara els de Sarkozy o Berlusconi, i l'existència estimada de 8 milions de sense papers a la Unió en són les principals causes. Però la qüestió inclou molts més aspectes, com és ara l'econòmic, que quasi no es tenen en compte.

Una setmana abans de l'acord el Parlament Europeu havia fet públic un estudi que mostrava la "preocupació per les condicions de vida" dels 20.000 immigrants retinguts als 174

centres d'internament que hi ha a la UE. Els autors recomanen que es redueixin els períodes actuals de retenció fins i tot allà on, com Bèlgica, són més curts.

Els Països Catalans, líders en immigració

Encara que pugui fer la sensació que els països del nord d'Europa tenen una proporció d'immigrants molt més alta que no pas els mediterranis, el fet cert és que, amb les xifres a la mà, el Paísos Catalans es troben en les primeres posicions en percentatge de població immigrada, amb un 14,4% de població estrangera. Pràcticament 1.900.000 persones. Aquests són els resultats de l'informe *Catalunya: líders en immigració*, coordinat pel sociòleg Jordi Sánchez per encàrrec del Centre d'Estudis de Temes Contemporanis de la Generalitat de Catalunya.

L'estudi remarca especialment que el fenomen migratori s'ha esdevingut aquí de forma molt més brusca que no pas en uns altres països europeus i que en només deu anys la proporció d'immigrants ja supera les de Flandes o Àustria, per bé que una dècada enrere era molt per sota.

Per territoris, es destaquen amb més percentatge les illes Balears-18,4%, seguides del País Valencià -14,90% i el Principat -13,49%. Però aquestes dades tenen en compte tota la població estrangera, que en el cas de les Illes i el País Valencià inclou un gruix important de gent provinent de països de la Unió Europea. Els extracomunitaris, en canvi, són la majoria abassegadora a Catalunya. Jordi Sánchez remarca que això no hi ha fet aparèixer una massa social significativa de caràcter

xenòfob, tal com ha passat en uns altres països, com ara Suïssa, Àustria o Flandes, encara que alerta que és possible que hi acabi sorgint. Per a evitar-ho, Sánchez reivindica el model del pla d'immigració i ciutadania de la Generalitat de Catalunya, que aposta per "un reconeixement de la ciutadania basada en la residència més que no pas en uns altres aspectes".

En la mateixa direcció, Oriol Amorós, secretari d'Immigració, assegura que s'ha demostrat que "les nacions sense estat som més obertes i integradores que no pas les que tenen un estat". Però tant per a Sánchez com per Amorós, el fet de no disposar dels instruments necessaris per a fixar una política migratòria pròpia implica una "doble dificultat" a l'hora de "definir la nació que serem". Per això, la secretaria d'Immigració considera importants les noves competències, com ara l'autorització dels permisos de treball.

Dins aquest procés de devolució de competències, s'ha celebrat a Barcelona la primera reunió d'experts en immigració del Quebec, Flandes, Escòcia i Catalunya. Durant dos dies, una trentena de representants de tots quatre països han posat en comú les polítiques d'acollida, de formació lingüística i de mercat de treball, i han decidit de crear una xarxa estable de cooperació i d'intercanvi d'experiències, a més de l'edició d'una revista multilingüe.

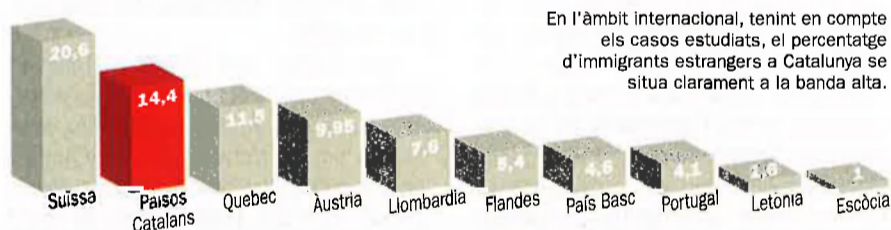
Ara aquesta institució ha de decidir si aprova definitivament la directiva, i és possible que s'hi facin canvis. El grup socialista ja anunciat esmenes per a "humanitzar-la". De totes maneres, els socialistes europeus es troben força dividits, segons si són al govern o no. Els francesos s'hi oposen i els espanyols hi donen suport. Consuelo Rumí, secretària espanyola per la Immigració i l'Emigració va dir que la nova norma era "equilibrada" i que "oferia garanties".

Més veus. Oriol Amorós, secretari d'Immigració de la Generalitat de Catalunya, valora negativament aquest "enduriment general de la normativa" i creu que respon a un enfocament equivocat de la qüestió: "Europa encara pensa amb la idea del retorn, i aquest és un vell error que hauríem de superar", perquè "molt pocs d'aquests processos migratoris són reversibles". A més, segons Amorós, amb decisions com aquesta "Europa perd la seva riquesa ètica, que és una de les grans virtuts" i, per tant, és "un pas endarrere". Amorós, però, matisa que la directiva també pot

La immigració als Països Catalans

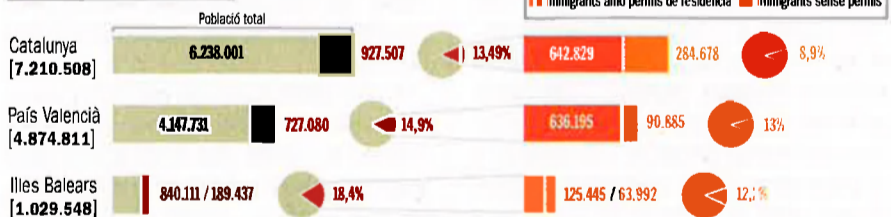
Dades del gener del 2007

PERCENTATGE D'IMMIGRANTS ESTRANGERS

IMMIGRANTS ALS PAÏSOS CATALANS

Població no immigrant / Immigrant

Cal tenir en compte, però, que les xifres que hem utilitzat per calcular aquest percentatge corresponen al total d'estrangers empadronats a poblacions d'arreu dels Països Catalans, no pas al nombre d'estrangers amb permís de residència; en aquest cas els percentatges serien sensiblement més baixos, tal com s'observa a la dreta. La diferència entre els dos percentatges donaria compte aproximadament de la immigració irregular.

Font: Comparativa nacional de M.R. Bayà

fer una funció de "topall" allà on encara tenen una normativa més dura, com ara a la gran Bretanya o Dinamarca. De fet, la directiva és un marc de màxims, però les legislacions, com l'espanyola, que són més lleus no tenen l'obligació d'endurir-se. Amorós demana, per tant, "que es llegeixi amb atenció".

Roberto Bergalli, president del consell científic de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona és molt més crític. Per a ell, amb aquesta política s'accepten les "exigències d'una falsa inseguretat en detriment dels drets humans dels immigrants" i, a més, indica "el fracàs de l'ajuda al desenvolupament".

L'impacte econòmic. El debat de la immigració se centra majoritàriament en aspectes identitaris i de seguretat, però també té un important vessant econòmic que cal tenir en compte. Ara bé, quin és l'impacte d'aquesta mà d'obra en l'economia? Resulta quasi impossible de trobar-ne dades. Aquesta mancança la posa sobre la taula l'estudi *Catalunya: líders en immigració*, realitzat per diversos experts internacionals i coordinat per la Fundació Bofill a petició del Centre d'Estudis de Temes Contemporanis, organisme que pertany a la Generalitat de Catalunya. L'informe més complet de tots els països analitzats és precisament el que fa referència a Catalunya, que diu que no s'explica el creixement sostingut d'un 5,5% anual durant una dècada a l'estat espanyol sense l'aportació de la immigració. També calcula el diferencial entre aquesta aportació en impostos i més ingressos i què significa en despeses per als serveis públics. El resultat és d'un superàvit de 4.784 milions d'euros a favor de l'estat. Més estudis similars al País Basc, Portugal o Suïssa arriben a conclusions semblants, si bé no amb tanta precisió. També Roberto Bergalli destaca l'aportació de la mà d'obra immigrada "al creixement econòmic europeu" i recorda que "l'explotació de la gent sense papers és una font d'enriquiment per a una important classe empresarial que evita o impedeix la regularització en benefici propi".

Joan Canela i Barrull

"La integració lingüística és una forma de cohesió"

Alida Piccolo (1948) és directora general de Política Lingüística del Ministeri de la Immigració i de les Comunitats Culturals del Quebec, però abans d'això ha passat per quasi totes les responsabilitats possibles en la gestió de les migracions. Pedagoga de formació, ha vingut a Barcelona en representació del seu govern per participar en la primera reunió d'experts en immigració de Flandes, Escòcia, el Quebec i Catalunya.

La història europea i americana és molt diferent pel que fa a l'impacte de les migracions, perquè a les nacions americanes podríem dir que gairebé tothom és immigrant o en descendeix. Es nota, això, a l'hora d'integrar les migracions actuals?

—L'Amèrica del Nord, incloent-hi els Estats Units, el Canadà i el Quebec, és un conjunt de països que han estat bastits per la immigració. El Quebec va ser colonitzat pels francesos en un primer moment, però després ha rebut fluxos de gent de tot arreu. Són països molt nous, que es troben en construcció i amb un desenvolupament molt ràpid. És clar, això dóna moltes més possibilitats d'integrar nousvinguts a la societat.

A més, amb la nostra política migratòria —ara parlo del Quebec— ens hem centrat a buscar uns immigrants que puguin aportar alguna cosa a la nostra societat, amb un nivell formatiu que els permeti d'ingressar al nostre mercat laboral, amb ganes d'integrar-se a la societat quebequesa i que parlin francès o que tinguin facilitats per a aprendre'n.

—És que a les societats homogènies europees sembla que els costa molt d'integrar la immigració...

—Bé, el Quebec també és una societat molt homogènia, amb un 80% de la població francòfona. Però hem aconseguit un bon nivell d'integració d'una generació a una altra, fins al punt que no es pot diferenciar un immigrant de segona generació d'un quebequés d'origen.

—El Quebec representa una illa de sis milions de francòfons en una mar anglosaxona. Com us afecta aquesta realitat, pel que fa a la immigració?

—Tenim una política que ens permet de seleccionar els immigrants des del país d'origen. Un 80% d'aquests seleccionats provenen de països que o bé són francòfons o bé tenen una àmplia influència cultural francesa, com poden ser el Magrib, el Líban o Haití.

També hem desenvolupat una àmplia política d'acollida que permet a tothom qui ho vol —perquè no és obligatori— d'aprendre francès. El nostre objectiu és que qualsevol nousvingut tingui uns coneixements bàsics de la llengua en dues o tres setmanes. I que en només un any sigui capaç de fer funcionar tota la seva vida quotidiana en francès.